

YEGAH MUSICOLOGY JOURNAL

<https://dergipark.org.tr/en/pub/ymd>

e-ISSN: 2792-0178

Makalenin Türü / Article Type : Araştırma Makalesi/ Research Article

Geliş Tarihi / Date Received : 11.06.2025

Kabul Tarihi / Date Accepted : 28.07.2025

Yayın Tarihi / Date Published : 30.09.2025

DOI : <https://doi.org/10.51576/ymd.1717397>

e-ISSN : 2792-0178

İntihal/Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and confirmed to include no plagiarism.

ERİC LEDEUIL-*X NİRY S*: MÜZİĞİN BESTECİSİNDEN GÖRÜŞLER VE ESERDEKİ ÇAĞDAŞ DÖNEM ÇALIM TEKNİKLERİNE YÖNELİK ÇALIŞMA ÖNERİLERİ

SARVAN, Gökçe¹

ÖZ

Flütist, besteci ve flüt eğitmeni Eric Ledeuil'in *X niry S* isimli eseri Claude Debussy'nin *Syrinx* adlı eserinin harflerinin tersten yazılışıdır. İlk cümlelerin yarattığı etkinin tesadüfi şekilde *Syrinx*'in temasına benzediği ve tersten duyuluşu olduğunu keşfetmesiyle *X niry S* ismi ortaya çıkmıştır. Başlangıç seviyesindeki flütistlerin çağdaş döneme ait tekniklere hâkim olması gelişimlerine büyük fayda sağlamaktadır. Ancak bu döneme ait başlangıç seviyesindeki flütistler için yazılmış yeterli sayıda eserin bulunmaması çalgı eğitiminin ilk yıllarındaki flütistleri çağdaş dönem müziğinden uzak tutmaktadır. Eric Ledeuil bestecilik, flütistlik ve eğitimcilik kariyerini iç içe sürdürdüğü için başlangıç seviyesindeki flütistlerin ihtiyaçlarını yakından takip edebilmektedir. Bu bakış açısıyla çağdaş flüt literatürüne flüt pedagojisi için kıymetli eserler bırakmaktadır. Çalışmada *X niry S* isimli esere ilham olmuş *Syrinx* ilk bölümde incelenecektir. Bestecinin esere ait

¹Doç., Kocaeli Üniversitesi Devlet Konservatuarı, Müzik Bölümü, Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar ASD, gokce.sarvan@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-5079-6041>

düşünceleri, bestelenme nedeni ve ilham kaynağı, ithaf edilen kişi, çalan kişilerde yaratmak istediği etki gibi konularla çalışma zenginleştirilecektir. İkinci kısımda *X niry S*'te kullanılan çağdaş flüt teknikleri açıklanarak, çalışan flütistler için eseri okurken bir eğitmen yardımı olmasa dahi okuma ve çalışma kolaylığı sağlayacak bir çalışma kılavuzu hazırlanacaktır. Eseri çalacak flütistlerin çağdaş müzik yazımında zorlanmadan notaları ve teknikleri okumalarına, yeni teknikleri nasıl yapacaklarına dair ayrıntılı bir rehber olmak amaçlanmıştır. Özellikle başlangıç seviyesinde bulunan flütistlerin klasik flüt metotlarının ve egzersizlerinin yanında çağdaş flüt teknikleri ve eserlerini çalışmaları büyük fayda sağlamaktadır. Buradan yola çıkılarak flüt pedagojisine daha fazla sayıda başlangıç ve orta zorluk seviyesinde çağdaş flüt eserlerinin kazandırılması, yazılan eserlerin okunması ve çalınmasında rehber olabilecek çalışma kılavuzu niteliğinde bilimsel çalışmaların artmasının icracılar ve literatür zenginliği açısından faydalı olacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Çağdaş, Debussy, flüt, *Syrinx*, *X niry S*.

ERIC LEDEUIL-X NİRY S: OPINIONS FROM THE COMPOSER OF THE MUSIC AND STUDY SUGGESTIONS ON CONTEMPORARY PERIOD PLAYING TECHNIQUES IN THE WORK

ABSTRACT

Flutist, composer, flute instructor Eric Ledeuil's piece *X niry S* is the letters of Claude Debussy's *Syrinx* written backwards. The name *X niry S* emerged when he discovered that the effect of the first sentence coincidentally resembled the theme of *Syrinx* and was heard backwards. Beginning-level flutists' mastery of contemporary techniques greatly benefits their development. However, the lack of sufficient works written for beginner flutists from this period keeps flutists in the early years of their instrument training away from contemporary music. Eric Ledeuil is able to closely follow the needs of beginning-level flutists as he continues his careers as a composer, flutist and educator. From this perspective, he leaves valuable works for flute pedagogy in contemporary flute literature. In this study, *Syrinx*, which inspired the piece *X niry S*, will be examined in the first section. The study will be enriched with topics such as the composer's thoughts on the work, the reason and source of inspiration for its composition, the person to whom it was dedicated, and the effect he wanted to create on those who play it. In the second part, the contemporary flute

techniques used in *X niry S* will be explained, and a study guide will be prepared that will provide ease of reading and studying for practicing flutists, even without the help of an instructor. It is intended to be a detailed guide for flutists who will play the piece, on how to read notes and techniques in contemporary music writing without difficulty, and how to implement new techniques. It is of great benefit for flutists, especially those at the beginner level, to study contemporary flute techniques and pieces in addition to classical flute methods and exercises. Based on this, it can be said that introducing more contemporary flute works at beginner and intermediate difficulty levels to flute pedagogy and increasing scientific studies in the form of study guides that can guide the reading and playing of written works will be beneficial for performers and the richness of the literature.

Keywords: Contemporary, Debussy, flute, *Syrinx*, *X niry S*.

GİRİŞ

Eric Ledeuil'in (1970-) *X niry S*, isimli eseri başlangıç seviyesindeki flütistler için yazılmıştır. Besteci kendisi de bir flütist ve eğitimci olduğu için eserlerini icracıların seviyelerine göre tasnif edilmiştir. Kendisi başlangıç seviyesindeki flütistler için çağdaş eser bestelemiş nadir bestecilerdendir. Çoğunlukla çağdaş flüt teknikleri ve bu çağdaş eserlerin notasyonları ileri seviyedeki flütistler için çalınabilir ve okunabilir olduğu için Ledeuil'in eserleri flüt literatüründe önemli bir yere sahiptir. Başlangıç seviyesindeki flütistlerin çağdaş eserleri okumaları ve çalmaları büyük fayda sağlamaktadır. Gençel Ataman da 2016 yılında yaptığı çalışmada flütistlerin bu tekniklerle farklı tonlar ararken dudak pozisyonunda uzmanlık kazandıklarını, diyaframlarının kuvvetlendiğini ve enstrümanı tutuş pozisyonlarında gelişime katkı sağladığını söylemektedir. Tonal duygunun gelişmesi, ses, ton ve tını duyum hassasiyetlerinin artması ve parmak koordinasyonlarının gelişmesi çağdaş flüt tekniklerinin flütistlere sağladığı kazanımlardır (56-57). Eserin ismi empresyonist besteci Claude Debussy'nin (1862-1918) *Syrinx* adlı eserinin tersten yazılışıdır. *X niry S*'in doğru bir bakış açısıyla çalışılması *Syrinx*'in iyi anlaşılmasıyla mümkündür. Çalışmanın ilk bölümünde kısaca bestecinin esere dair görüşleri, Debussy'nin hayatı, etkilendiği akımlar, çağdaş flüt teknikleri ve *Syrinx*, ikinci bölümünde *X niry S* için hazırlanmış çalışma kılavuzu yer alacaktır.

Amaç ve Önem

X niry S'in stilini anlamak adına eseri esinlenildiği besteci, eser ve akımlar özelinde incelemek; esere yönelik görüşleri besteciden edinmek ve eserdeki çağdaş çalım tekniklerine çalışma önerileri sunmak amaçlanmıştır. Başlangıç seviyesinde bulunan bir flütistin *X niry S*'i yardım almadan okumasına rehber olması bu çalışmayı flüt pedagojisine katkısı bakımından ayırt edici bir noktaya koyar.

Problem Durumu

'Eric Ledeuil-*X niry S* eserine yönelik besteci görüşleri ve eserde yer alan çağdaş dönem çalım tekniklerine yönelik çalışma önerileri nedir?' sorusu bu çalışmanın çıkış noktası olmuştur.

Katılımcılar

Esere dair görüşlerini almak üzere nitel bir araştırma yöntemi olan görüşme tekniği uygulanarak besteci ile görüşme yapılmıştır. Besteci çalışmaya katılım sağlamıştır.

Sınırlılıklar

X niry S ve *Syrinx* isimindeki aynı adlı eserlere kısaca değinilmiştir. *X niry S*'in ilk temasındaki melodisine benzerliği fark edilen; eserin ismine ilham olmuş C. Debussy'nin *Syrinx* isimli eseri daha ayrıntılı şekilde araştırmada yer bulmuştur.

Metodoloji ve Veri Toplama Teknikleri

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi izlenmiştir. Besteci ile yapılan kişisel görüşme ile kendisinin esere dair görüşleri alınmıştır. Görüşme, nitel araştırmalarda kullanılan bir veri toplama tekniğidir (Punch, 2005).

YÖNTEM

Besteci ile yapılan kişisel görüşme sonucu kendisinin esere dair görüşleri nitel araştırma yöntemi izlenerek elde edilmiştir. Eserin ilintili olduğu C. Debussy'nin *Syrinx* adlı eserin ait olduğu akım, bestecisinin hayatı ve çağdaş müzikte flütün konumu literatür araştırması ile açıklanmıştır.

Araştırmanın Etik İzinleri

Devlet Konservatuarı Müdürlüğünün 21.05.2025 tarih ve 778794 sayılı yazısı görüşüldü. Doç. Dr. Gökçe SARVAN'ın yürüteceği, "Eric Ledeuil – *X Niry S*: Müziğin Bestecisinden Görüşler ve Eserdeki Çağdaş Dönem Çalış Tekniklerine Yönelik Çalışma Önerileri" başlıklı çalışmanın bilimsel araştırma ve yayın etiği açısından uygun olduğuna oy birliği ile karar verildi.

BULGULAR

Ledeuil'in Esere Dair Görüşleri

1970 yılında dünyaya gelen; önce kemancı olarak müzik hayatına başlayan Ledeuil blok flüt çalmak istemişse de flüt kariyerine Patrick Gallois (1956-) ile devam etmiştir. Kariyerini besteci, flütist ve eğitimci kimlikleriyle devam ettirmektedir. Besteci kişiliğini baroktan çağdaşa tüm dönemleri kapsayan bir tarz olarak yorumlamaktadır. Flüt öğrencilerinin tüm dönemleri takdir etmeleri ve bilmeleri gerektiğini savunmaktadır. Kendi flüt eğitiminde ilk on yıl neredeyse hiç çağdaş müzik çalışmamıştır. Ancak eğitiminin ilerleyen yıllarında karşılaştığı çağdaş müziklerin pedagojideki önemini fark etmesi onu besteci olarak bu döneme ait besteler üretmeye yöneltmiştir. *X niry S*, Ledeuil'in 20 yılı aşkın süredir çalıştığı meslektaşı Sandrine Smirr'e ithaf edilmiştir. Müzik eğitiminde sınavlar için eser üretimi sıklıkla görülmektedir. Bu eser de aynı nedenle mezuniyet diploması alan 7. Sınıf 12-13 yaş flütistler için yazılmıştır. 3-4 yıldır flüt çalan tüm flütistler için eser çalışılabilir.

Debussy'nin *Syrinx* adlı eseri ile olan ilgisini Ledeuil:

“Evet, bir bağlantı var ama tamamen kasıtsız! Bunu yazmayı bitirmek üzereyken fark ettim! Başlangıçta temanın ‘ayna’ etkisi üzerinde çalışmak istediğimde, bu nedenle ‘ters’ yazmak istediğimde, ana temanın garip bir şekilde C. Debussy'nin *Syrinx*'ine benzediğini anladım. Bu nedenle başlık fikri tamamen bulundu! Bu yüzden Tanrı Pan'ın evrenini anlatan küçük bir hikâye icat ettim, Arcadia dağlarındaki *Syrinx* flütü” şeklinde ifade etmektedir (Eric Ledeuil, kişisel görüşme, Nisan 2025).

Eserin do ve alto flüt için yazılmış olmasının sebebinin alto flütün derin ve sıcak sesini çok sevmesi ve sıklıkla çalıyor olması ile ilişkilendirmiştir. Alto ve do flütün eseri aynı anda düet olarak çalmasını çeyrek aralık sebebiyle doğru bulmadığını belirtmiştir. Eser solo çalınmalıdır. Çünkü müzikal ifade özgürce ilerlemelidir. ‘Yaşasın özgürlük!’ bu eser için bestecinin ifade ettiği mottodur. Ana tempodan aşırı uzaklaşmadan icracı özgürce ritimlerle oynayabilir (Eric Ledeuil, kişisel görüşme, Nisan 2025).

Claude Debussy

Claude Achille Debussy Paris Saint-Germain Enlaye’de 22 Ağustos 1862’de fakir bir ailede doğdu. Ailesi bir çini dükkânı işletiyordu. Parasal sıkıntılar sebebiyle okula gönderilemediği için Debussy okuma yazmayı annesinden öğrendi. 1869’da ilk piyano derslerini Cerutti’den alarak başladı. F. Chopin’in (1810-1849) öğrencilerinden Mme. Maute de Fleurville (1853-1914) ile devam etti. 1873 yılında Paris konservatuvarını kazandı. A. Lavignac’tan (1846-1916) solfej, A. Durand’dan (1830-1909) armoni, Mme. Marmontel’den (19. Yy.) piyano, Cesar Franck’tan (1822-1890) org dersleri almıştır. G. Bizet’nin (1838-1875) arkadaşı E. Guiraud (1837-1892) ile kompozisyon çalışmaya başlamıştır. Herkes Debussy’yi kural dışı bulurken Guiraud onu desteklemiş “*Çok ilginç, fakat bunu sonraya bırakmalısınız, yoksa Roma ödülünü hiçbir zaman kazanamazsınız*” demiştir (Çevik, 2007: 104). Eğitimi devam ederken füğ, eşlikçilik ve piyano alanlarında ödüller kazanmıştır. Mezun olduğu 1884 yılında L’Enfant Prodigue (Savurgan Çocuk) adlı *kantatı*yla Roma Büyük Ödülü’nü kazanmıştır. 1887 yılında Paris’e döndüğünde empresyonist ressamların ve sembolist şairlerin bulunduğu çevrelere girmiştir. Fransız edebiyatının en ünlü sembolist şairlerinden Stéphane Mallarmé’nin (1842-1898) aynı adlı eserinden esinlenerek Prelude à l’apres midi d’un faune (Bir Pan’ın Öğleden Sonrasına Prelüd) yazdı. Bu eser kendisine büyük bir başarı kazandı. Müzikal empresyonizmin kurucusu olan bu büyük besteci 26 Mart 1918’de Paris’te öldü. Kendi müziğini tanımlarken büyük besteci ‘Müziksel Kompozisyonun Sırrı’ isimli yazısında “*Denizin sesi, ufuk çizgisinin eğimi, rüzgârda uçuşan yapraklar, bir kuş şakıması insanda kat kat izlenimler bırakır. Bir süre sonra kendi istemimizin dışında bu anılar damla damla akmaya başlar ve müziksel dil içinde bir anlatım yolu bulurlar.*” ifadesini kullanır (İlyasoğlu 1995: 203).

Empresyonizm-İzlenimcilik

Empresyonizm, bir diğer adıyla izlenimcilik 19. Yüzyılın başlarında Fransa’da doğan bir akımdır. Önce resimde daha sonra tüm sanat dallarında etkisini göstermiştir. Akım ismini Claude Monet’nin (1840-1926) 1874 yılında Paris’te sunulan *Impression: Soleil Levant* adlı eserinden almıştır. Başta bu akımı benimseyen ressamı küçük gören bir tavırla takılan bir isimdir. Monet, Edgar Degas (1834-1917), Camille Pissarro (1830-1903) gibi ressamların bu akımı benimserken ortaya koydukları en büyük fark renklerde saflığa ulaşılmaya çalışılması, bir sis perdesinin ardından bakılıyormuş hissi veren eserler ortaya konması, nesneler ve doğa üzerindeki ışık oyunlarının

resme aktarılmasıdır. Her anlatımda dolaylı şekilde bir görüntünün kişide uyandırdığı izlenimi yansıtmak amaçlanmıştır. “Nitekim izlenimci ressamların eserlerinde ana karakterin ‘ışık’ olması gibi izlenimci müzikte de ‘ton’ ana malzemedir” (Dinç ve Orujov, 2023: 66). İzlenimci ressamlar gibi izlenimci besteciler de doğadan ilham almışlardır. Doğa betimlemelerinde doğadaki zamansızlık ve organik formlar ritim ve tartım değişkenlikleri ve melodilerin tekrarı ile, ışık oyunları *pentatonik dizi*, *tam-ton dizileri* ve *susturucu pedallar* ile aktarılmıştır. Çalgan’a göre doğa betimlemeli bir eserin en önemli özelliği programlı olmasıdır (2017: 657). Farklı bir anlatımla eserlerin başlıklarının olması bu akımda ayırt edici bir özelliktir.

İzlenimcilik akımının etkisi ile flüt repertuvarında da büyük değişimler gerçekleşmiştir. Flütün mekanik anlamda gelişmesi ve nihai hali olan Boehm flüt mekanizmasına sahip olması ile çalgıda teknik olarak daha kusursuz bir performansa ulaşılmıştır (Okan ve Alıcı, 2020: 324). Bu gelişmiş flütün bestecilerin yeni ton arayışlarındaki isteklerine karşılık vermesi flüte yazılan eser sayısının artmasını sağlamıştır. Bununla birlikte flüte eser yazan besteci sayısı da bu dönemde oldukça artmıştır.

Simgecilik-Sembolizm

Sembolizmde gösterilmek ve anlatılmak istenen düş ve imgeleme üzerinden ifade edilir. Dinç ve Orujov’a göre dolaylı ve belirsiz anlatımda *alterasyon* ve *asonans* gibi ses oyunları vardır. Anlamı kaybolmuş kelimeler kullanılır (2023 :64). Jean Cassou da (1897-1986) sembolizmin temelini imgelem olduğundan bahseder. Sembolizmin en büyük gücü düştür. Nesneye çağrışımlarla yaklaşılır, etraftan dolaşılır ve nesneye en uzak kelimelerle ima sanatı kullanılır. Bazen ses uyumuyla bazen de nesnenin şairde uyandırdığı simgelerle anlatılmak istenene varılır. Sembolist şiir için Mallarmé’nin “*Bir nesneyi adıyla söylemek parça parça keşfedilecek şiir hazzını dörtte üç oranında yok etmek demektir; aslolan nesneyi çağrıştırmaktır.*” sözü iyi bir tanımdır (Çöloğlu, 2016: 156). S. Mallarme, P. Valery (1871-1945), A. Rimbaud (1854-1891), P. Verlaine (1844-1896) gibi şairler doğalcılık ve gerçekçilik akımlarının karşıtı olarak üstü kapalı anlatımı benimsemişlerdir. Kelimenin anlamından ziyade söylenirken çıkan ses önem kazanmıştır. Metaforlar ve sembollerle insanın gizeme yönelme eğilimine dokunulmak istenmiştir. Şiirde nesneyi dolaylı olarak anlatırken kullanılan etrafında dönme tekniği müzikte C. Franck’ın sıkça kullandığı dairesel biçim (*cyclic form*) olarak karşımıza çıkmaktadır. Debussy de Franck ile org

çalışmış ve müzikal anlatımında aynı tekniği kullanmıştır (DeVoto, 2004: 3-5). Aynı tekniği Ledeuil *X niry S*'te kullandığını ifade etmiştir.

Debussy'nin Simgencilik-Sembolizm ile İlişkisi

İzlenimci müziğin öncüsü sayılan Debussy yaşantısı ve sanatında izlediği yol bakımından sembolistlere yakındır (Çevik, 2007:105). Tını ve renk Debussy'nin tüm eserlerinde büyük öneme sahiptir. Bakır üflemeliler yerine tahta üflemelileri ön plana çıkarmış, celesta, arp, gong gibi enstrümanların renklerinden yararlanmış, genelde *piano* sesler kullanarak sessizliğin ön planda olduğu eserler üretmiştir. Çevik'in çalışmasında belirttiği üzere genel tınıyı şarkı dizilerinden daha önemli bulmuştur (2007: 106). Debussy'nin zarif ses rengi arayışı ve parlak tonlar izlenimci ressamın resimlerinde amaç edindikleri hedeftir. P. Verlaine'nin "*Müzik, her şeyin üzerindedir.*" ifadesinden yola çıkılarak müziğin sembolist şairler ile iç içe olduğu anlaşılabılır. Yakın arkadaşı Paul Dukas (1865-1935) "*Debussy üzerindeki en önemli etki müzisyenlerden değil, edebiyattan gelmiştir*" sözleriyle bestecinin sembolist şairlerden ne denli etkilendiğini ifade etmiştir (Çevik, 2007: 109).

Çöloğlu'na göre Debussy'nin armoni, motif ve figürlerinin konumu dizimsel koşullardan başka yapıta özgü arzulanan estetikten doğmaktadır. Müziğinin yapılanmasında aynı sembolist dizide olduğu gibi kurallı cümlelemenin aksine daha esnek, tını, uyum ve ritimsel öğelerden ötürü bir arada kalış vardır (2016: 168-169). İzlenimci ressamın ve simgeci şairlerin ulaşmaya çalıştıkları hedef gibi Debussy'nin müziğinde tema bir ezgi olmanın ötesinde doku olmaya doğru dönüşür.

Ledeuil de *X niry S*'de Tanrı Pan'ın Arcadia dağlarındaki flütünü anlatırken doğrudan katı kurallarla değil, icracıya esneklik sağlayan bir bakış açısıyla ve yenilikçi yaklaşımlarla özgür bir ifade ortamı sunar. Anlatılmak istenen ifade sembolizmde olduğu gibi standart iki tekrarlar yerine 3-4 tekrarlar, döngüsel armoni, hikâyenin öğelerini doğrudan değil ortamını hissettiren bir deyişle duyurulur.

Syrinx

Flüt literatüründe Claude Debussy'nin *Syrinx* adlı eseri çağdaş dönem flüt eserleri arasında en çok çalınanlardandır. 1913 yılında bestelenmiştir. 1763 yılında C. P. E. Bach (1714-1788) tarafından bestelenen solo sonattan sonra 1763-1913 yılları arasında 150 yıl boyunca solo flüt için önemli bir eser bestelenmemiştir (Önertürk, 2015: 3-4). T. Boehm'ün (1794-1881) günümüzde kullanılan

mekanizmaya sahip flütü yaratmasından sonra bestelenen ilk solo eser de *Syrinx*'tir (Curinga, 2001: 01). Bu özellikleri eseri literatürde önemli bir noktaya koymaktadır.

Mitolojik bir karakter olan Pan üst vücudu insan, alt vücudu keçi olan bir tanrıdır (Alıcı, 2019:51). *Syrinx* adlı bir periye âşık olan Pan aşkına karşılık bulamaz. *Syrinx* iffet yeminini bozmak istemediği için Artemis'e onu bir sazlığa çevirmesi için yalvarır. Bunu fark eden Pan sazlıktan aldığı bambulardan bit flüt yapar (Lakić, 2017: 6). 'Syrinx' adını verdiği pan flüt ortaya çıkar (Dinç ve Orujov, 2023: 66). Pan *Syrinx*'e duyduğu arzuyu müzikle karıştırır.

Syrinx'te müziğe dair semboller peri imgeleriyle birleşerek erotizmi çağrıştırır. Eser re bemol majör ve si bemol minör tonları arasında dolaşsa da Dominguez'in 2011 yılındaki çalışmasına göre tonal, modal ve atonal yapılar arasında sallanır (Akt. Alıcı, 2019: 57).

Flütün mekanizması artık cevap verdiği için tüm oktavdaki seslerin homojen şekilde dağıldığı ilk eserlerdendir. Literatürde *Syrinx* isminde bestesi olan bir diğer Fransız besteci Jacques Charpentier'dir. Eser flüt ve piyano için yazılmıştır. 2010 yılında basılmıştır.

Flütte Çağdaş Müzik

Birinci Dünya Savaşı sonrası 20. yüzyıl flüt repertuvarının genişlediği bir dönem olmuştur. Bu yüzyıldan önce özellikle rönesans ve barok dönemde flüt, solo enstrüman olarak tercih edilmiştir (Toff, 2012: 250). Kendisi de bir kuyumcu ve flütist olan Teobald Boehm flütün mekaniğinde devrim niteliğinde değişiklikler yapmıştır (Boehm, 1871: 5). Flüt bugün hala kullanılan nihai haline ulaşmıştır. Flütün üretildiği materyal ahşaptan altın ve gümüşe evrilmiş, perde sistemi ve delikler arasındaki mesafe değiştirilmiştir (Dick, 1975: 1). Flütün mikrotonal ve tonal olmayan dizileri ve sesleri çalabilmeye başlaması, *polifonik*, gürültülü ve farklı renklerde sesler çıkarabilmesi ve flütü vurmali enstrümanmış gibi kullanma yetisi bestecilerin flüt repertuvarına farklı bakış açılarıyla eserler üretmesini sağlamıştır (Levine, 2002: 7). Bu yeni teknikler müziğin evrimleşmesine ve batı müziğinde kullanılan dilin özgürleşmesine aracı olmuştur (Griffiths, 1994: 98).

Flütteki arayışlar Debussy ve Schoenberg (1874-1951) ile 1912 yılında başlamıştır. Varése (1883-1965), Debussy'den ilham alarak *Density 21,5* adlı eserini yazmıştır (Cebe, 2014: s.y.). Bu eserde yeni flütün farklı alaşımı esere ismini vermiştir (Baron, 1982: 122). Ses renginin daha yoğun ve güzel olduğu platin flütte metal yoğunluğu 21,5'tur. Altın flütte bu oran 19,32 iken gümüşte 10,49'dur (Arslan & Sarıboğa, 2012).

Genişletilmiş teknikler flütistlere teknik becerilerin ötesinde yeni müzikal ifade alanları sunmaktadır. Yeni teknikler geleneksel çalma tekniklerinin de derinleşmesine katkı sağlar. Bu tekniklerin pedagojik açıdan anlaşılması flütistleri sanatsal ve teknik açıdan desteklerken; müzik eğitiminde önemli bir etki yaratmaktadır (Günaydın ve Barut Dikicigiller, 2025: 99).

X niry S isimli bir bestesi olan diğer bir farklı besteci İtalyan caz flütisti Michele Gori'dir. Besteci notada eseri Debussy'e hürmetlerini sunmak amacıyla bestelediğini belirtmektedir.

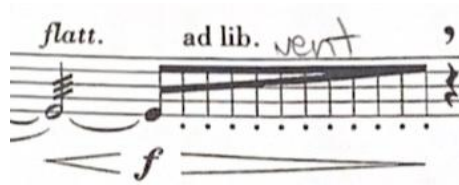
***X niry S* İçin Çalışma Kılavuzu**

Ledeuil'in *X niry S*'i hem alto hem de do flütle çalınabilmektedir. Eser 3 Temmuz 2015'te basılmıştır. Besteci alto ve do flüt için farklı parmak pozisyonları istediği noktalarda notada bunu belirtmiştir. İki enstrümanın bu eseri aynı anda çalması hakkında kendisinin görüşü çalınmaması gerektiği yönündedir. Hem özgür ifade hem de çeyrek tonların çarpışması düeti imkânsız kılar. Kare nota şeklinde yazılmış *jet whistle* sesler ağızlığın tamamen dudakla kapatılarak flütün içine sertçe hava üflenmesi ile gerçekleştirilir. N.V. harfleri ile '*non vibrato*' yani *vibratosuz* çalma hedeflenir.

Nota 1. *Jet whistle*.

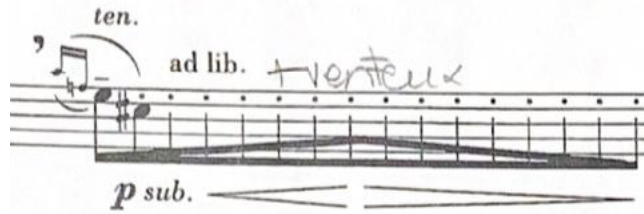
Flütün ağızlığı dudağın tamamıyla kapatılarak sanki içinden bir şeyi uzaklaştırır gibi çok kuvvetli şekilde üflenir.

Nota 2. *Kurbanın dili ve devamında yavaşlayan dil tekniği.*

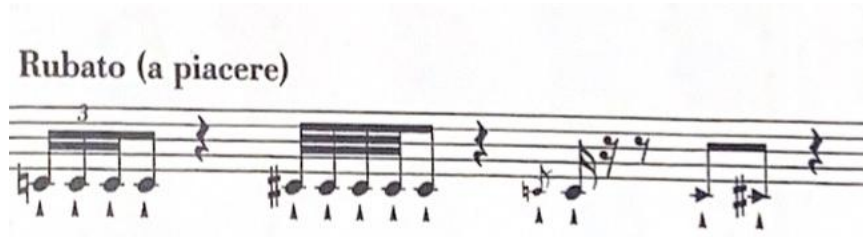
Dilin 'r' sesi çıkartır gibi önde ya da küçük dil yardımıyla Fransızcada genizden çıkartılan 'r' sesi gibi döndürülmesi kurbağa dili tekniğidir. *Flatt.* (*flutterzunge-flutter tongue*) şeklinde yazılan terim Almandada uçuşmak anlamına gelir. Kurbağa dili esnasında dil çok hızlı dönerken gitgide

sakinleştirilerek yavaşlatılır. Kurbağa dili önce dü-gü hecelerinin düşünüldüğü tek dile ardından tek dile düşürülür. Burada yazılan nota sayısı kadar dil atılması önemlidir.

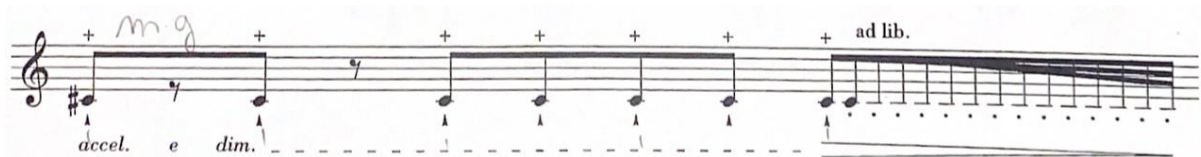
Nota 3. Belirli sayıda hızlanan ve yavaşlayan dil.

Yazılan nota sayısı kadar dil vuruşu öbeğin ortasına gelirken hızlandırılarak, devamında yavaşlatılarak çalınır. Onaltılık notaya dönüşmüş öbeğin ortasında çift dil, sekizlik notalara dönüşen öbeğin baş ve son kısmı tek dille çalınır.

Nota 4. Tongue ram-dili sıkarak vurma.

Şekil 4.'teki üçleme onaltılık do, sekizlik do, otuzikilik do diyezler ve sekizlik do diyez, çarpma ile yazılmış onaltılık do sesi hafif forse (forza) ederek sert dille çalınır. Devamındaki iki sekizlik do ve do diyezde dil damağın ön kısmına sıkıca bastırılır ve dil kası sıkılır. Burada flüt sesi çıkartmak amaçlanmadığı için hava üflenmez. Yalnızca dilin yaptığı sert hareketin etkisiyle mikro armonikler flütten duyulur. Armoniklerin daha iyi duyulması için her iki notada da sol elin dördüncü parmağı sertçe açılıp, kapatılabilir.

Nota 5. Farklı parmak numaraları ile çarpma.

Ses standart flüt sesidir. Dil atarak kuvvetlice hafif forse (forza) edilen sesler çıkarılır. Yapılan her sert dil darbesinde sol elin dördüncü parmağı hızlıca kapatılır. Perdenin kapanırken yarattığı armonikler de sese eklenir.

ERIC LEDEUIL-X NIRY S: MÜZİĞİN BESTECİSİNDEN GÖRÜŞLER VE ESERDEKİ ÇAĞDAŞ DÖNEM ÇALIM
TEKNİKLERİNE YÖNELİK ÇALIŞMA ÖNERİLERİ

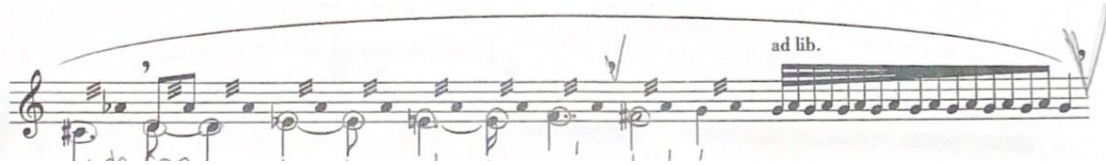
Nota 6. Caz etkisinde aksanlar.

Yazılan aksanların tam yerinde yapılması önemlidir. Caz müzik stiline yakın düşünülerek çalınabilir.

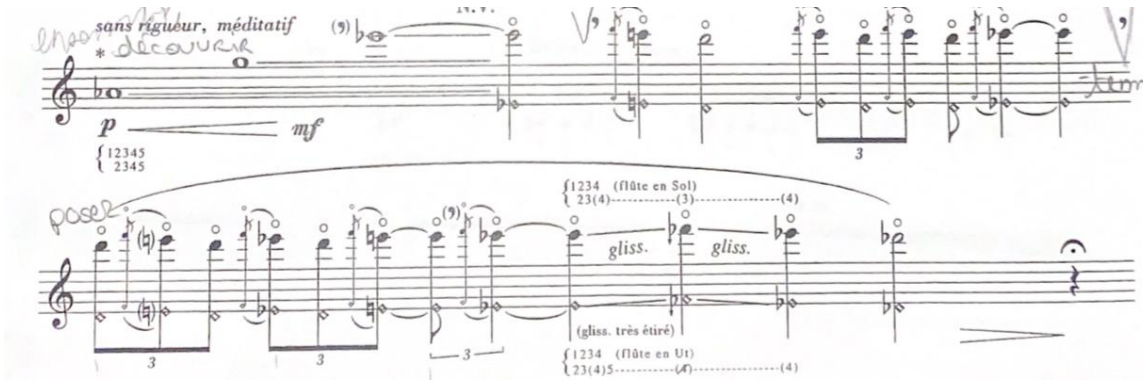
Nota 7. 4 tekrarlı ölçü.

Klasik batı müziğinde tekrar işaretlerinin arası iki tekrar ile çalınırken burada besteci yazılan ölçünün dört kez tekrarlanmasını istemiştir.

Nota 8. Tremolo sonrası yavaşlama.

Tremolo işaretlerin bulunduğu notalar sanki *tril*miş gibi hızla çalınır. Klasik *tril*den farklı olarak *tremoloda* daha büyük aralıklar duymak mümkündür. Bağın sonuna gelirken sol-la sesleri *tril* gibi başlar ve gitgide yavaşlayarak sekizlik nota uzunluğunda çalınır. Yazılı nota sayısı ve solfeje uygun zaman aralıklarında çalmaya dikkat etmek burada önemli olacaktır.

Nota 9. Doğuşkan sesler ve yazılı parmak pozisyonlarıyla glissando.

La bemol, sol ve mi bemol sesi notanın altında yazan parmak pozisyonunda doğuşkan ses tekniği ile kesintisiz çalınır. *Vibrato* yapılmaz. Bestecinin, yazdığı yerde nefes alınır. Üçüncü oktav mi bemol sesi üflenirken beşinci vuruşta birinci oktav mi bemol parmak pozisyonuna geçilir. Ancak çıkan ses üçüncü oktav mi bemol sesi olmaya devam etmelidir. Devamındaki tüm doğuşkan sesler de yazıldığı alt oktavdaki parmak pozisyonuyla ancak yazılan üst oktavdaki sesler çıkacak şekilde çalınır. Sondan dördüncü notada bestecinin istediği parmak pozisyonuyla çalınırken sağ elde dördüncü parmak flüt delikliyse delikten hafifçe çekilerek, tuşe deliksizse tuş hafifçe kaldırılarak çalınır. *Glissando* temiz gerçekleştirilmelidir. Bunun için akort aleti yardımıyla çalışmak faydalı olacaktır.

Nota 10. Hızlanarak altılama.

Rapido yazan altılamalardaki sol sesleri gittikçe hızlanarak çalınır.

Nota 11. Bir oktav üstten çalma.

8va.... şeklinde yazılan notalar notanın üstünde terim olduğu için yazıldığı oktavın bir oktav üstünden çalınmalıdır.

Nota 12. Kurbağa dili üzerinde bir oktav üstte dinamik değişimleri.

Bir oktav üstten çalınan notalar devam ederken la notasına varıldığında kurbağa dili yapılır. La notasına kuvvetli bir aksanla girilmeli aniden dinamik hafif piano sese düşürülmeli ve yine aniden *crescendo* ile ses yükseltilmelidir.

Nota 13. Üç tekrarlı ölçü.

Burada besteci yazılan ölçünün üç kez tekrarlanmasını istemiştir. ‘Sauvage!’ ‘Vahşi!’ demektir. Sesler oldukça forse (forza) edilerek çalınmalıdır.

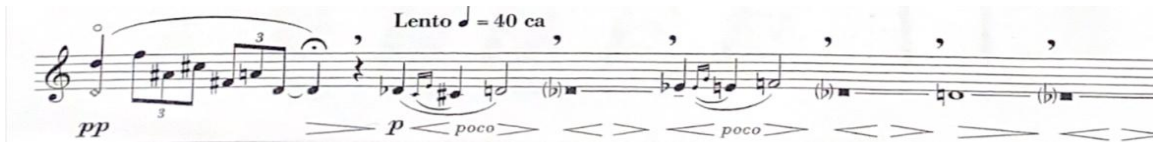
Nota 14. Dudaklar kapatılmadan jet whistle.

Dudaklar normal çalma pozisyonundayken flütün içine oldukça kuvvetli şekilde sanki içinde bir şeyi uzaklaştırmaya çalışır gibi hava üflenir.

Nota 15. Doğuşkan sesler üzerinde yazılı parmak pozisyonlarıyla glissando.

Birinci oktav re pozisyonunda ikinci oktav la sesi çıkarılmalıdır. Ardından aynı pozisyonda ikinci oktav re sesi devam etmelidir. Doğuşkan sesler üflenirken bestecinin yazdığı parmak pozisyonlarında sağ elde dördüncü parmakta *glissando* yapılır. Beşinci parmak yerine dördüncü parmağın tercih edilmesinin sebebini besteci tuşun kademeli olarak açılırken daha kolay *glissando* yapılabilmesi olarak ifade etmiştir (Eric Ledeuil, kişisel görüşme, Nisan 2025). Alto flüt parmak pozisyonları için üstteki do flüt için alttaki pozisyonlar dikkate alınmalıdır.

Nota 16. Sıklıkla değişen jet whistle ve normal flüt tekniği geçişi.

Re notası parmak pozisyonu olarak birinci oktavda çalınırken duyulan ses ikinci oktav re olmalı. Ardından gelen sesler kendi pozisyonlarında çalınır. Kare notayla yazılmış *jet whistle* notalar ağız ve dudaklar flütü kapatacak şekilde flütün içine hava üflenmesi ile çalınır. Crescendo ve decrescendo ile farklı armonik sesler duyurmak amaçlanır. Bestecinin yazdığı nefes yerlerine dikkat edilmesi normal flüt çalış tekniği ve *jet whistle* arasında geçiş yaparken icracıyı rahatlatacaktır.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Eric Ledeuil'in *X niry S* isimli eseri başlangıç seviyesindeki flütistler tarafından çalınabilirliği ve flüt repertuarının en önemli solo eserlerinden *Syrinx* ile bağlantısı sebebiyle pedagojide kıymetli bir yere sahiptir. 'Eric Ledeuil-*X niry S* eserine yönelik besteci görüşleri ve eserde yer alan çağdaş dönem çalım tekniklerine yönelik çalışma önerileri nedir?' sorusu bu çalışmanın çıkış noktası olmuştur. Flüt, gelişen mekanik yapısı ile çağdaş dönemde bestecilerin sıklıkla eser yazmayı tercih ettikleri bir enstrüman haline gelmiştir. Tüm oktavlardaki homojen ses dağılımı, hala tahta üflemeli sayılsa da metal alaşımlı bir enstrüman olması ve bunun sağladığı ses renkleri, polifonik sesler, vurmali enstrüman efektleri ve farklı enstrüman ağızlıkları ile çalınabilmesi 20. yüzyıl bestecilerinin dikkatini çekmiştir. Çağdaş dönemde bir üflemeli enstrümandan istenen tüm tekniklere cevap verebilmesi flütün önemli bir özelliğidir. Literatürde öncüllerinden etkilenmiş pek çok bestecinin yazım stillerinde ilham noktaları görmek mümkündür. Ledeuil de besteleme sürecinde fark etmese de 19. yüzyılın en önemli bestecilerinden Debussy'nin *Syrinx* adlı eserinin armonisinden etkilenmiştir. Temanın *Syrinx*'in armonisinin tersi olduğunu fark etmesiyle *Syrinx*'in tersten yazılışıyla eserini adlandırmıştır. Bir eseri anlarken bestecinin esere dair görüşleri ve ilham noktalarını irdelemek icracıya stili anlamak adına büyük kolaylık sağlar. Bu sebeple bir çalışma kılavuzu olarak hazırlanan bu çalışmanın ilk kısmında Ledeuil'in esere dair görüşleri, kısaca Debussy'nin hayatı, etkilendiği izlenimcilik ve sembolcülük akımları, bu akımların Debussy'nin eserlerindeki etkisi, *Syrinx*'in müzikteki yeri incelenmiştir. Çalışmanın ikinci kısmında flütte çağdaş müzik ve icracıların eseri okurken, çalarken yardım alabilecekleri çalışma kılavuzu yer almıştır. Bu çalışma ile *X niry S* adlı eseri çalacak flütistlerin çağdaş müzik yazımında zorlanmadan notaları ve teknikleri okumalarına, yeni teknikleri nasıl uygulayacaklarına dair ayrıntılı bir rehber olmak amaç edinilmiştir. Özellikle başlangıç seviyesinde olan flütistlerin klasik flüt metotlarının ve egzersizlerinin yanında çağdaş flüt teknikleri ve eserlerini çalışmaları büyük fayda

sağlamaktadır. Buradan yola çıkılarak flüt pedagojisine daha fazla sayıda başlangıç ve orta zorluk seviyesinde çağdaş flüt eserlerinin kazandırılması, yazılan eserlerin okunması ve çalınmasında rehber olabilecek çalışma kılavuzu niteliğinde bilimsel çalışmaların artmasının icracılar ve literatür zenginliği açısından faydalı olacağı söylenebilir.

KAYNAKLAR

- Acar, D., ve Onuray Eğilmez, H. (2021). Modern flüt tekniklerinin deşifre becerisine etkisi: Bursa Uludağ Üniversitesi örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (57), 382-400.
- Alicı, S. (2020). Flüt repertuvarında Yunan mitolojisinin yeri ve mitolojik karakter pan'ın etkileri. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (19), 41-66. <https://doi.org/10.29029/busbed.646416>
- Arslan, F., ve Sarıboğa, B. (2013). Flüt tarihinde Theobald Boehm ve flüte getirdiği yenilikler. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 2(4).
- Ataman Gençel, Ö. (2016). Flüt öğretiminde çokseslendirme teknikleri. *Fine Arts Dergisi*, 11(2), 54-65. <http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2016.11.2.D0173>
- Baron, C. K. (1982). *Varèse's explication of Debussy's Syrinx in Density 21.5 and an analysis of Varèse's composition: a secret model revealed*. The Music Review.
- Boehm, T. (1908). *The Flute and Flute-Playing in Acoustical, Technical, and Artistic Aspects*, (1. Baskı). Cleveland: Üniversite Yayınları
- Cebe, R. (2014). Yaylı ve üflemeli çalgılarda yeni çalım tekniklerinin 20. yüzyıldan günümüze tarihsel gelişimi ve bu tekniklerin notalanması. *Musiqi Dünyası*, 3(60), 7195-7205.
- Curinga, L. (2001). Parallel paths: historical-documentary and analytical contributions as a basis for the performance of Debussy's Syrinx. *Analitica*, 2001, sayı 2
- Çalgan, B. (2017). Programlı müzik: izlenimci müzikte doğa betimlemeleri ve C. Debussy'nin 'su' temalı piyano parçaları. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(33), 651-669. <https://doi.org/10.21550/sosbilder.297013>
- Çevik, D. B. (2007). Çağdaş müziğin öncüsü: Claude Debussy, hayatı, eserleri ve müziğe katkıları. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 101-111.
- Çöloğlu, M. E. (2016). Debussy'nin müziği ve sembolist şiir. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 6(2), 150-178. <https://doi.org/10.20488/www-std-anadolu-edu-tr.292716>

- DeVoto, M. (2003). *The Debussy sound: colour, texture, gesture*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dick, R. (1975) *The other flute*, (1. Baskı). Oxford: Üniversite Yayınları.
- Dominguez, L. T. (2011), *Solo flute pieces throughout the twentieth century: Syrinx, Density 21.5 and Sequenza I*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gothenburg: Academy of Music and Drama, University of Gothenburg. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dinç, A., ve Orujov, İ. (2023). Claude Debussy'nin 'Bir faunun öğleden sonrasına prelüd' isimli eseri üzerine inceleme. *Eurasian Journal of Music and Dance*(22), 62-71. <https://doi.org/10.31722/ejmd.1208020>
- Griffiths, P. (1994). *Modern music: a concise history*. London: Thames and Hudson.
- Günaydın, A., ve Barut Dikicigiller, B. (2025). Çağdaş flüt repertuarı ve genişletilmiş tekniklerle pedagojideki yenilikler. *Yegah Müzikoloji Dergisi*, 8(1), 78-103. <https://doi.org/10.51576/ymd.1611853>
- İlyasoğlu, E. (1995). *Zaman içinde müzik. Başlangıcından günümüze örneklerle batı müziğinin evrimi*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları
- Lakic, A. (2017), *Albert Roussel: Joueurs de flûte*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Graz University of Music And Performing Arts Graz Institute For Wind And Percussion Instruments.
- Ledeuil, E., (2025, Mart 30). Elektronik posta görüşmesi, İstanbul.
- Levine, C. (2002) *The techniques of flute playing*, Barenreiter.
- Okan, M., ve Alıcı, S. (2021). İzlenimcilik akımı ve izlenimci müziğin morceaux impose geleneği ile flüt repertuarına yansımaları. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(40), 301-330. <https://doi.org/10.21550/sosbilder.749346>
- Önertürk, C. (2015). 20. Yüzyıl solo flüt repertuarına yön veren eserler. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 1-14.
- Punch, K. F. (2005). *Sosyal araştırmalara giriş*. (Çev.) Bayrak D., Arslan H. B. ve Z. Akyüz, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Toff, N. (2012) *The flute book: a complete guide for students and performers*. London: Oxford University Press.

EXTENDED ABSTRACT

The work *X niry S* by flutist, composer, flute instructor Eric Ledeuil is the letters of Claude Debussy's *Syrinx* written backwards. The composer realized the relationship between these two

works after he started writing the work. The name *X niry S* emerged when he discovered that the effect of the first sentence coincidentally resembled the theme of C. Debussy-*Syrinx* and was heard backwards. Contemporary flute techniques contain many innovations, unlike the techniques used in previous periods. The instrument's sound range was blended with the sounds that could be produced by the player's body and it was enriched. The early 20th century was a period when flute literature was enriched. Theobald Boehm, who was also a flutist and jeweler, changed the distance between the frets. Thanks to this, the intonation problems of the instrument were greatly reduced compared to previous periods. The change in the material from which the flute is made, although it is still grouped as a woodwind instrument, has caused the flute to be enriched in terms of its color palette and to be placed in a different place than other woodwind instruments. With its developing technology, the flute has attracted the attention of contemporary composers. It has been observed that many more works have been written for the instrument compared to previous periods. Playing techniques that are much different from the flute technique used in Baroque, Classical, Romantic period works have emerged. The rapid mastery of contemporary period techniques by early period flutists greatly benefits their development. However, the lack of many works written for early-period flutists keeps flutists in the early years of instrumental education away from contemporary period music. Since Eric Ledeuil continued his career as a composer, flutist and educator together, he was able to closely follow the needs of early period flutists. From this perspective, he leaves valuable works for flute pedagogy in contemporary flute literature. In this study, the literature research method was applied. With the personal interview with the composer, his views on the work were learned. In the study, *Syrinx*, who inspired the work named *X niry S*, was examined in the first part. The study was enriched with topics such as the composer's thoughts on the work, the reason for writing and the source of inspiration, the person to whom it was dedicated, and the effect he wanted to create on the players. In the second part, the contemporary flute techniques used in *X niry S* were explained, and a study guide was prepared that will provide ease of reading and studying for working flutists even without the help of an instructor while reading the work. The aim was to be a detailed guide for flutists who will play the work to read notes and techniques without difficulty in contemporary music writing and how to implement new techniques. Understanding and presenting a work and its style correctly can only be made possible by understanding the reason for writing and the subject of inspiration. It is important to understand

the name of this work and *Syrinx* and Claude Debussy in this respect. Claude Debussy's life was briefly mentioned in the study. The impressionism movement that he was influenced by and pioneered in music was explained. The symbolism movement, another movement influenced by Claude Debussy, and the symbolist features in *X niry S* are mentioned. The place of *Syrinx*, which is considered one of the most important solo works in flute literature, in mythology, its story and its relationship with the flute are explained. The distinctive features of the work named *Syrinx* in literature are explained. The physical evolution of the flute at the beginning of the 20th century is mentioned in terms of the impact on literature, playing, composers' perspective on the instrument. In the study guide for *X niry S* in the second part of the study, contemporary music writing is explained so that all players who read the work can work and read without an instructor. Unlike previous periods, reading works written in the contemporary period is difficult for flutists who are new to the flute. Playing explanations of all techniques to be applied in the work are provided. Study suggestions are included to increase mastery of the technique. Especially, it is very beneficial for the flutists in the early period to study contemporary flute techniques and works in addition to classical flute methods and exercises. While performing contemporary works, searching for new tones results in mastering the lip position in a short time. Wide dynamic ranges allow the player to recognize the dynamic range of himself and his instrument and to expand it by pushing its limits. Obtaining the desired sounds with different finger positions contributes to agility and flute holding ability. The effort to reach the desired sound in micro tones helps the player discover the color and tone palette he can have on the flute. The inclusion of polyphonic sounds, percussion effects, body sounds in the music helps flutists to reach a higher level of playing by challenging their physical potential. Eric Ledeuil stated that he studied very few contemporary works in the early years of his student life, and that in the later periods of his education, the ease of reading contemporary works was to study the works of this period at a beginner level. Unlike his predecessors, he composed many contemporary works for beginner flutists. Considering the benefits of reading contemporary period works, it can be recommended that more contemporary flute works of beginner and intermediate difficulty levels be included in flute pedagogy. The increase in scientific studies that can guide the reading and playing of written works will make it easier for players and will be beneficial in terms of literature richness.